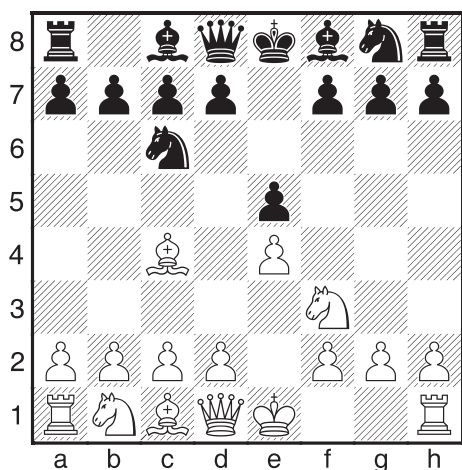

ITALSKÝ KOMPLEX

Tato historicky nejstarší skupina zahájení je charakterizována tahy **1.e4 e5 2.Jf3 Jc6 3.Sc4**

I. 3...Jf6 Hra dvou jezdců v obraně. Lze hrát i 3...d6 nebo 3...Se7 (uherská obrana – viz partie Nunn – Cooper). Pokud bílý zahraje 4.d3, vrací se do hry dvou jezdců v obraně.

Bílý má tyto možnosti:

A) 4.d4 Bílý by rád útočil již od zahájení. Tato varianta je známá více než 150 let a kromě různých útočných nápadů byly nalezeny i možnosti obranné, takže není snadné zde najít výhodu bílého. **4...exd4 5.0–0** Nadějnější je 5.e5!? d5 6.Sb5 Je4 7.Jxd4 – viz Biolek – Poláček. **5...Jxe4! 6.Ve1 d5 7.Sxd5 Dxd5 8.Jc3 Dh5 9.Jxe4 Se6** Černý odrazí všechny hrozby a vyrovná hru – viz Friedel – Onischuk.

B) 4.Jg5 Tento útok na slabý bod f7 je znám už asi 400 let. Aby ho odrazil, musí černý odevzdat materiál (minimálně pěšce). Bílými tedy vyhledávají tuto variantu ti, kteří v šachu myslí materialisticky. **4...d5** Traxlerův protiútok 4...

Sc5 je asi příliš romantický a chladné počítačové programy 21. století našly recept na zisk velké převahy bílého. Ale pozice je natolik komplikovaná, že pokud ji bílý stoprocentně nezná, klidně může uklouznout. **5.exd5 Ja5** Lze také 5...b5 nebo 5...Jd4, naopak 5...Jxd5 6.d4! je velmi výhodné pro bílého. **6.Sb5+ c6 7.dxc6 bxc6** a hitem poslední doby je **8.Sd3**, ovšem nechce se věřit, že zrovna zde by měl mít černý problémy – viz Nguyen – Malinovský.

C) 4.Jc3 Jxe4 5.0–0!? Po 5.Jxe4 d5 je hra vyrovnaná a 5.Sxf7? vede k potížím bílého. **5...Jf6 5...Jxc3 6.dxc3 Se7!=** Lpění na materiálu by znamenalo velké problémy černého – viz Trapl – Ornstein. **6.Ve1 Se7 7.Jxe5 Jxe5 8.Vxe5 c6 9.d4 d5 10.Sd3 0–0=**

D) 4.d3 Tak dnes pokračuje většina partií na vyšší úrovni. **4...Se7 4...Sc5** přechází do italské – viz dále. **5.0–0 0–0 6.Sb3** Asi nejpřesnější. **6...d6 7.c3** Bílý plánuje postup v centru, případně může i útočit na královském křídle, někdy se také pomocí postupu a-pěšce snaží oslabit dámské křídlo soupeře. Případné Sg4 mu nevadí, protože kontroluje bod d4. Černý může reagovat Ja5 s dalším c5 a posílením kontroly centra nebo h6 s dalším Jh7-g5. V každém případě začíná spíše manévrování pozičního rázu. Více viz partie.

II. 3... Sc5 Prastará italská hra – hra je se od počátku evropského šachu a dnes opět prožívá renesanci.

A) 4.c3 Tahy jako 4.Jc3 nebo 4.0–0 nemohou černého ohrozit, podobně jako 4.d4, kde po 4... exd4 nemá bílý nic lepšího než 5.c3! **4...Jf6**

A1 5.d4 exd4 6.e5 Dnes nejpopulárnější. 6.cxd4 nebo 6.0–0 musí černý znát, ale pokud tomu tak je, mívá problémy spíše bílý – viz partie. **6...d5 7.Sb5 Je4 8.cxd4 Sb6** – viz Džobava – Jakověnko.

A2 5.d3 Stejně jako ve hře dvou jezdců v obraně je tento zdrženlivý tah v současné době nejpopulárnější. Hra má podobný strategický ráz. Postavení střelce na c5 dává bílému doplňující šance (postup b4, vazba Jf6), ale i černý si může počínat aktivněji. Více viz partie.

B) 4.b4 Evansův gambit, nebezpečná zbraň útočných hráčů už od poloviny 19. století. Od těch dob uplynulo hodně času, pro černého byly nalezeny různé obrany, dnes může zafungovat výborně, pokud je spojen s momentem překvapení. Idea je samozřejmě získat tempa pro rychlý nástup v centru. **4...Sxb4 5.c3 Sa5** Nadějně je také 5...Se7 6.d4 Ja5 7.Se2 exd4 8.Dxd4 Jc6! 9.Dxg7 Sf6 10.Dg3= – viz Smerdon – Elsness. **6.d4 d6 7.Db3 Dd7 7...De7?? 8.d5+– 8.dxe5 Sb6=** – viz Elison – Hegoburu.

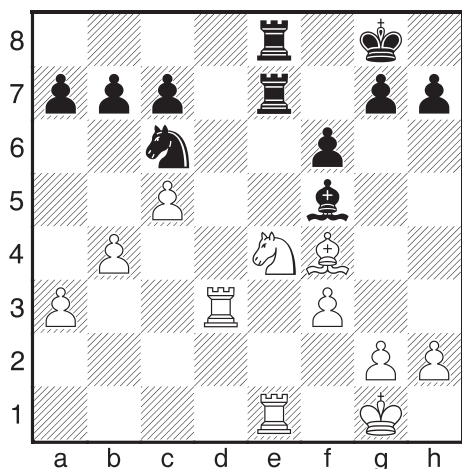
Partie č. 1

Friedel – Onischuk

Mistrovství USA, 2004

1.e4 e5 2.Jf3 Jc6 3.d4 exd4 4.Sc4 Jf6 5.0–0 Jxe4! V podstatě jediný tah, který ale spolehlivě vyrovnává. Je třeba ale znát i následujících cca 10 tahů. **6.Ve1 d5 7.Sxd5 Dxd5 8.Jc3 Dh5** Dle mého názoru nejlepší pokračování – černý chystá protihru na královském křídle. **9.Jxe4 Se6 10.Sg5** Bílý je na výši, problémy by měl po 10.Jeg5 0–0–0 11.Jxe6 fxe6 12.Vxe6 Sd6±. **10...Sd6 10...h6 11.Sf6! 11.c4!?** Jedině tak může bílý černého znepokojit. 11.h4 Bílý by rád chytil černou dámu. 11...h6 12.Sf6? 0–0±; 11.Sf6? Sxh2+! 12.Jxh2 Dxd1 13.Vaxd1 gxf6 14.Jxf6+ Kf8! 15.Jf3 Vd8±; 11.Jxd6+ cxd6 12.Sf4 Dd5 13.c3 Vc8 14.Jxd4 Jxd4 15.Dxd4 Dxd4 16.cxd4 Kd7= **11...0–0** Nejlogičtější. Naopak k prohře vede hamižné 11... dxc3? 12.Jxd6+ cxd6 13.Dxd6+–, i když jde také 11...h6 12.Jxd6+ cxd6 13.Sf4 Dc5!? 14.Jd2 0–0 s oboustrannými šancemi. **12.c5 Se5 12...Se7?! 13.Sxe7 Jxe7 14.Jxd4± 13.Jxe5 Dxd1 14.Vaxd1 Jxe5 15.Vxd4 Jc6** Nejpresnější. Iniciativu by měl bílý po 15...f6 16.Sf4 Sxa2 17.Jc3 Sf7 18.Sxe5 fxe5 19.Vd7 c6 20.Vxe5 b6 21.h3±; nebo 15...Sxa2 16.Jc3 Jc6 17.Vd7 Vae8 18.Vxe8 Vxe8 19.f3 Sc4 20.Vxc7± **16.Vd3 Vfe8** Plochou pozici dávalo 16... Sxa2 17.Sf4 (*Chytat střelce bílý nemůže – 17.b3? Vae8 18.Vde3 f5!–+.*) 17...f5 18.Jc3 Sc4 19.Vd7 Vf7=. **17.a3 17.Sf4 f5 18.Jc3 Sxa2= 17...Sf5 18.f3 f6** Slabší je 18...Sxe4?! 19.Vxe4 Vxe4 20.fxe4 Ve8 21.Sf4 Vxe4 22.Sxc7±. V této pozici je střelec silnější než jezdec, a proto má bílý převahu. **19.Sf4 Ve7 19...Sxe4 20.Vxe4 Vxe4 21.fxe4± 20.b4 Vae8**

Narušuje rovnováhu. Bezpečnější bylo 20...a6 21.Vde3 Vd7=.

21.Sxc7! Bílý přijímá výzvu. 21.b5 Sxe4 22.Vxe4 Vxe4 23.fxe4 Je5=; 21.Vde3 Sxe4 22.Vxe4 Vxe4 23.Vxe4 Vxe4 24.fxe4 Je5= **21...Vxc7** 21...Sxe4 22.Vxe4 Vxe4 23.fxe4 Vxe4± **22.Jxf6+ gxf6** **23.Vxe8+ Kf7** **24.Vde3** Pozice je velice nejasná. Bílý má minimální materiální převahu, na každém křídle pěšce víc, ale k vytvoření, neřkuli uplatnění volného pěšce je velice daleko. A při sebemenším zaváhání bílého může být souhra černých figur velice nebezpečná. **24...Vd7?!** Určitě bych doporučil 24...h5. **25.g4 Sc2** **26.Vc8** Přesnější bylo 26.V8e6! Je5 27.Vd6 Ve7 (27...Vxd6? 28.cxd6 Sa4 29.f4 Jg6 30.h4+–) 28.Kf2, neboť výměna věží značí omezení aktivních možností černého. **26...Je7** **27.Va8 a6** **28.Kf2 f5** **29.Ve2?** Ztrácí pěšce. Ale i po jiných tazích figury černého nepříjemně ožívají: 29.gxf5 Sxf5; 29.h3 f4 30.Ve2 Sa4 **29...Sd1!** **30.Ve1 fxc4** **31.fxc4 Sxc4** Nyní už samozřejmě bílý bojuje jen o remízu. **32.a4** 32.Vh8 Sf5± **32...Vd4** 32...Vd2+! 33.Kg1 (33.Kg3 Vd4 34.Vb1 Jf5+–+) 33...Vb2 34.Vh8 Sf5 35.Vf1 Ke6 36.Ve1+ Kd7 37.Vf8 Vxb4 38.Vxe7+ Kxe7

39.Vxf5 Vxa4 40.Vh5 Kd7 41.Vxh7+ Kc6–+ **33.b5** Bílý se nechce bránit pasivně. 33.Vb1 Vf4+ 34.Kg3 Vd4 je nebezpečné bílému králi. **33...Vxa4** **34.c6** O něco lepší bylo 34.Va7 axb5 35.Vxb7 Se6 36.Vxb5, i když bílý by měl stejné problémy jako později v partii. **34...bxc6** **35.Va7** 35.bxa6 Se6; 35.b6 Vb4 36.Va7 Se6 **35...Se6** **36.Vxa6** 36.bxa6 Kf6 **36...Vf4+** **37.Kg3** **Vg4+** **38.Kf2** **Vc4** **39.bxc6** 39.b6 Vb4–+ **39...Jxc6** Věž si samozřejmě černý musí ponechat, aby mohl obtěžovat bílého krále. Vzniklá koncovka je nejspíš teoretická remíza, ale v praktické partii by to málokdo bílými udržel. **40.Vaa1** **Vh4** **41.Kg3** **Vg4+** **42.Kf2** **Sf5** **43.Ve3** **Vh4** **44.Kg3** **Vg4+** **45.Kf2** **Kf6** **46.Va8** 46.Va6!? **46...Jd4** **47.Va6+** **Je6** **48.Vf3** **Vc4** **49.Ve3** **h5** **50.h3?!** To nejspíš bílý nemá dělat. Ale jen stát na místě a odrážet soupeřovy hrozby není jednoduché. **50...h4** Nyní je slabina h3 velmi citlivá. Navíc černý předvede svými figurami malý koncert. **51.Vb6** **Se4** **52.Va3** **Sd5** **53.Vd3** **Ke5** **54.Ve3+** **Se4** **55.Va3** **Vc2+** **56.Kg1** **Jd4** **57.Va5+** **Kf4** **58.Va3** **Jf3+** **59.Kf1** **Kg3** 0-1

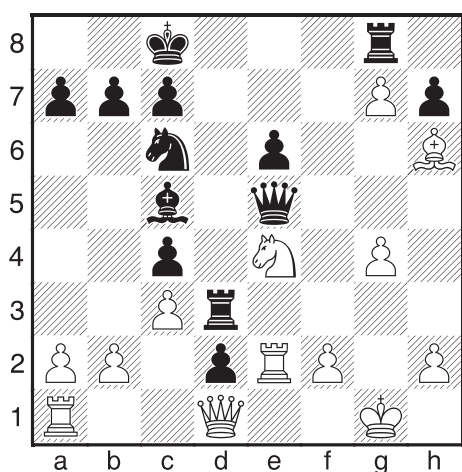
Partie č. 2

Smerdon – Heidenfeld

Canberra, 2001

1.e4 e5 **2.Jf3** **Jc6** **3.Sc4** **Jf6** **4.d4** **exd4** **5.0–0** **Sc5** Živější a náročnější než 5...Jxe4, které je ovšem stejně dobré. **6.e5 d5!** Nutný tah. **7.exf6** **dxcc4** **8.Ve1+** **Se6** **9.Jg5** **Dd5** Známou chybou je 9...Dxf6?? popř. 9...Dd7?? 10.Jxe6 fxe6 11.Dh5+ se získá figury. **10.Jc3** **Df5** **11.Jce4** Černý musí být připraven i na 11.g4 Dg6 12.Jce4 Sb6 13.f4 (13.Jxe6 fxe6 14.f7+ Kd7±) 13...d3+ 14.Se3 0–0–0 15.f5 Sxf5

16.gxf5 Dxf5±. Slabý bílý král více než kompenzuje minimální materiální nevýhodu. **11...0–0–0!** Opět v podstatě jediný tah, ústupy střelce dávají bílému silný tlak: 11...Sb6? 12.Jg3 Dg6 (12...Dxf6?? 13.Jh5 Dg6 14.Jxe6 fxe6 15.Vxe6+!+–) 13.fxg7 Vg8 14.Dh5±; 11...Sf8?! 12.Jxf7! Kxf7 13.Jg5+ Kg8 14.g4 Dd5 15.Jxe6 Vc8 16.fxg7 Sxg7 17.Sf4± **12.g4** Jinak by neudržel budoucího hrdinu na g7. **12...De5** Jinam to nejde. **13.Jxe6** Jen problémy by si bílý přivodil tahem 13.f4? d3+ 14.Kf1 Dd5±. **13...fxe6 14.fxg7 Vhg8 15.Sh6** Bílý sází na předsunutého pěšce, ale černý má dostatečnou protihru díky oslabenému postavení bílého krále. **15...d3! 16.c3 d2?!** Nejčastěji hrané. Neopatrné by bylo 16...Sb6? 17.Df3 Dd5 18.Dg3±, ale spolehlivější je 16...Vd7 17.Jxc5 Dxc5 18.Df3 Dd5=. **17.Ve2 Vd3**

18.Df1! Bílý si kupodivu může dovolet i 18.Jxc5 Dxc5 19.Vxd2 Je5 20.Vxd3 cxd3 21.h3, ale tah v partii je určitě lepší. **18...Dd5 19.Vd1?** Výhodu drželo prozaické 19.Jxd2. **19...Se7?** Černý mohl vynutit remízu: 19...Je5 20.Jf6 Df3 21.Jxg8 (21.Vxe5? Sxf2+ 22.Dxf2 Dxd1+ 23.Kg2 Vxg7!±) 21...Dxg4+ 22.Kh1 (22.Dg2?? Dxe2 23.Je7+ Kd7!–+) 22...

Df3+= **20.Dg2 Je5 21.Vexd2 Jf7** Černý odevzdal svého volného pěšce, teď chystá likvidaci pýchy bílého. 21...Jf3+? 22.Dxf3! Vxf3 23.Vxd5 exd5 24.Vxd5+– **22.g5 Jxh6 23.Vxd3** Nepřesné by bylo 23.gxh6? Vxd2 24.Vxd2 Dh5 25.Jg3 Dxh6 26.De4 Vxg7 27.Ve2 Vg6=. **23...cxd3 24.gxh6 Dh5 25.Vxd3 Dxh6 26.Vg3 Sh4 27.Vg4 Dc1+ 28.Df1 Dh6 29.Dc4** Bílý samozřejmě tahy opakovat nemusí. **29...Vxg7 30.Jc5?!** V podstatě chyba, jež ale soupeře splete a povede k výhře. Objektivně bylo lepší 30.h3! a pozice zdaleka není úplně rovná. Bílý jezdec v centru je fantastická figura a spolu s dámou jsou pro černého velice nepříjemní. **30...Df6?** Nevyužívá nabídnutou šanci. K remíze vedlo okýnko 30...b5! 31.De4 Vxg4+ 32.Dxg4 Sxf2+! 33.Kxf2 Df8+=; dokonce funguje i 30...b6 31.Jxe6 Dd2!=. **31.f3 e5?** Vynuceně prohrává. Jakous takous šanci dával přechod do koncovky – 31...Vxg4+ 32.Dxg4 Dg5 33.Jxe6 Dxg4+ 34.fxg4 Kd7 35.Jf4 Kd6 36.Kg2 Ke5 37.Kf3 Sg5 38.Jd3+ Kd5. **32.Vxg7 Dxg7+ 33.Kf1 De7** Zde už koncovka byla beznadějná: 33...Dg5 34.De6+ Kb8 35.Jd7+ Ka8 36.De8+ Dd8 37.Dxd8+ Sxd8 38.Ke2+– **34.Dg4+ Kb8 35.Jd7+ Ka8 36.Jf6! 1–0**

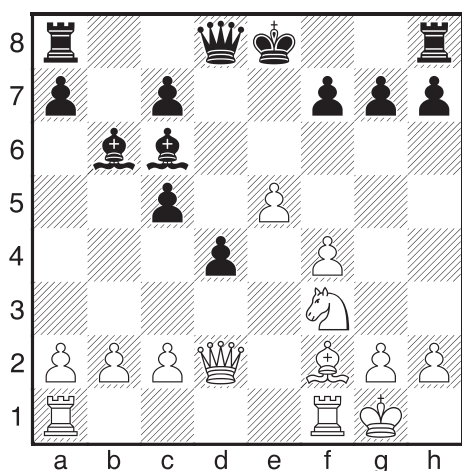
Partie č. 3

Biolek st. – Poláček

OPEN Tatry, 2014

1.e4 e5 2.Jf3 Jc6 3.d4 exd4 4.Sc4 Jf6 5.e5!? Nejnadějnější postup. **5...d5 6.Sb5 Je4** Hrává se také 6...Jg4!? **7.Jxd4 Sd7 8.Sxc6!** Základní myšlenka varianty – vytváří soupeři slabiny, které se bude snažit obléhat. **8...bxc6 9.0–0 Sc5 10.f3** Získává tempo. **10...Jg5 11.f4 Je4 12.Se3**

Sb6! Správný postup. Naopak k výhodě bílého vede 12...0–0? 13.Jd2 Jxd2 14.Dxd2 Sb6 15.Jb3 s poziční převahou bílého – kontroluje důležitá pole – d4 a c5, čímž fixuje slabiny černého a omezuje možnosti jeho aktivní hry. Naopak bílý má silného pěšce v centru a možnost útoku na královském křídle. **13.Jd2** Likviduje nejaktivnější figuru soupeře. **13...Jxd2 14.Dxd2 c5 15.Jf3 d4** Postup pěšců je správný, černý tak získává prostor pro své figury. Střelec na b6 je sice dočasně omezený, ale může se rozehrát. **16.Sf2 Sc6?!** Černý usiluje o aktivní hru, ale důležitější bylo myslet na bezpečnost krále. Teď byl asi poslední čas na malou rošádu – 16...0–0 17.Dd3 (17.Sh4 Dc8) 17...Dc8 a útok na krále není reálný.

17.f5! Dd5 17...Sxf3 18.gxf3 Dd5 19.Sh4 c4 (19...0–0? 20.Vae1 a hrozba f6 visí nad černým jako Damoklův meč.) 20.Kh1 Kd7 (20...0–0?? 21.Sf6! gxf6 22.Dh6+–) 21.Df4 Vae8 22.Vfe1± **18.Sh4** Brání velké rošádě černého. Slabší je 18.Dg5? h6! 19.Dxg7 0–0–0 se silnou protihrou černého. **18...Kd7?** Začíná série slabších tahů, černý si evidentně nevěděl s pozicí rady. Pravdou je, že malá rošáda už není reálná a v centru král dlouhodobě nepřežije. Ale

určitě bylo lepší preventivní h6 a ještě se hraje. **19.e6+ Kc8?!** 19...fxe6 20.fxe6+ Kc8 21.Vae1 Ve8 22.e7± **20.exf7 Vf8 21.Vae1 Sb5?!** Nejnadanější je asi 21...c4 22.Ve5 Dd7 23.Jg5 h6 24.Je6 Vxf7 25.Vfe1±, ovšem i zde bílý dominuje. Pěšec je přiotrávený – 21...Dxa2 22.Je5 Sb5 23.Vf2 Sa5 24.c3 dxc3 25.Dc1 c2 26.Vxc2 Sxe1 27.Dxe1 Vb8 28.Vxc5 Vxf7 (28...Vb6 29.Jc4!+–) 29.Jxf7 Dxf7 30.Sg3 Vb7 31.De5 a6 32.h3+– Pozice černého visí na vlásku – má slabého krále, rovněž aktivita a souhra jeho figur pokulhává. Plánem bílého by mohlo být (například) proniknout věží na 7. řadu, tomu bude černý těžko bránit. **22.Vf2 Vxf7 23.Je5 Vf8 24.b3 c4 25.bxc4 Sxc4 26.Jxc4 Dxc4 27.Dd3!** Nabízí přechod do koncovky. Černý měl samozřejmě dámy vyměnit, ale koncovka je výrazně lepší pro bílého. **27...Dxa2? 28.Vfe2 a5?** Urychluje porážku, ale ta už asi byla neodvratná. **29.Sf2?!** Okamžitě vyhrávalo 29.Df3! **29...Dd5 30.Ve5 Dd6** Černý není schopen zabránit pohromě po bílých polích: 30...Dc6 31.Ve6 Dc3 32.De4 Vb8 33.Dd5 Vd8 34.Db5 Dc5 35.Da6+ Vb7 (35...Kd7 36.Vle5+–) 36.Ve8+– **31.Df3 Kb8** 31...Va7 32.Ve8+ Vxe8 33.Vxe8+ Kd7 34.Ve6 Dc5 35.f6! Kxe6 36.fxg7+– **32.Ve8+ 1–0**

Partie č. 4
Želčič – Tatai
Mitropa Cup, 1995

1.e4 e5 2.Jf3 Jc6 3.Sc4 Sc5 4.0–0 Jf6 5.d4 exd4 6.e5 d5 7.Sb5 Je4 8.Jxd4 0–0!? Chce ušetřit pasivní tah Sd7. **9.Sxc6** Braní jezdcem je slabší: 9.Jxc6 bxc6 10.Sxc6 (10.Sd3 De7±) 10...Sa6 11.Dxd5 Sxf1 12.Dxe4 (12.Sxa8 Sc4!–+)